C/2025/3986

20.8.2025

RÅDETS HENSTILLING

af 8. juli 2025

om Italiens økonomiske, sociale, beskæftigelsesmæssige, strukturelle og budgetmæssige politikker

(C/2025/3986)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1263 af 29. april 2024 om effektiv samordning af de økonomiske politikker og om multilateral budgetovervågning samt om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 ([1]), særlig artikel 3, stk. 3,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer ([2]), særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

Generelle betragtninger

(1) I forordning (EU) 2024/1263, som trådte i kraft den 30. april 2024, præciseres formålet med rammen for økonomisk styring, som tager sigte på dels at fremme sunde og holdbare offentlige finanser, bæredygtig og inklusiv vækst samt modstandsdygtighed gennem reformer og investeringer, dels at forhindre uforholdsmæssigt store offentlige underskud. Det fastsættes i forordningen, at Rådet og Kommissionen foretager multilateral overvågning inden for rammerne af det europæiske semester i overensstemmelse med målsætningerne og bestemmelserne i TEUF. Det europæiske semester indbefatter navnlig udformning samt overvågning af gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger. Forordningen fremmer desuden det nationale ejerskab til finanspolitikken, og der lægges større vægt på det mellemfristede sigte sammen med en mere effektiv og sammenhængende håndhævelse. Hver medlemsstat skal forelægge Rådet og Kommissionen en national mellemfristet plan for finans- og strukturpolitiske tiltag, som indeholder medlemsstatens finanspolitiske tilsagn samt reform- og investeringstilsagn og dækker en periode på fire eller fem år, afhængigt af den nationale valgperiodes varighed. Nettoudgiftskursen ([3]) i disse planer skal opfylde kravene i forordningen, herunder kravene om, at den offentlige gæld skal bringes eller fastholdes på en troværdig nedadgående kurs ved udgangen af tilpasningsperioden, eller at den skal forblive på et forsvarligt niveau under 60 % af bruttonationalproduktet (BNP), og at det offentlige underskud skal bringes og/eller fastholdes under traktatens referenceværdi på 3 % af BNP på mellemlang sigt. Hvis en medlemsstat giver tilsagn om at gennemføre et sæt relevante reformer og investeringer i overensstemmelse med kriterierne i forordningen, kan tilpasningsperioden forlænges med op til tre år.

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Nettoudgifter som defineret i artikel 2, nr. 2), i forordning (EU) 2024/1263: »nettoudgifter«: offentlige udgifter, eksklusive i) renteudgifter, ii) diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden, iii) udgifter til EU-programmer, der fuldt ud modsvares af indtægter fra EU-midler, iv) nationale udgifter til medfinansiering af programmer finansieret af Unionen, v) konjunkturbestemte elementer af udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse samt vi) engangsforanstaltninger og andre midlertidige foranstaltninger.

(2) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 ([4]), som oprettede genopretnings- og resiliensfaciliteten, trådte i kraft den 19. februar 2021. Genopretnings- og resiliensfaciliteten yder finansiel støtte til medlemsstaterne til gennemførelse af reformer og investeringer og bidrager således med en finanspolitisk impuls finansieret af Unionen. I overensstemmelse med prioriteterne for det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker bidrager den til økonomisk og social genopretning og til gennemførelsen af bæredygtige reformer og investeringer, navnlig reformer og investeringer, der fremmer den grønne og den digitale omstilling og gør medlemsstaternes økonomier mere modstandsdygtige. Den bidrager også til at styrke de offentlige finanser og sætte skub i vækst og jobskabelse på mellemlang og lang sigt samt til at forbedre den territoriale samhørighed i Unionen og støtte den fortsatte gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder.

(3) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 ([5]) (»REPowerEU-forordningen«), der blev vedtaget den 27. februar 2023, tager sigte på at udfase Unionens afhængighed af importen af fossile brændstoffer fra Rusland. Dette bidrager til at opnå energisikkerhed og diversificere Unionens energiforsyning og samtidig øge udbredelsen af vedvarende energi, energilagringskapaciteten og energieffektiviteten. Italien tilføjede et nyt REPowerEU-kapitel til sin nationale genopretnings- og resiliensplan for at finansiere vigtige reformer og investeringer, der vil bidrage til at nå REPowerEU-målene.

(4) Den 30. april 2021 indgav Italien sin nationale genopretnings- og resiliensplan til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1, i forordning (EU) 2021/241. Kommissionen har i medfør af nævnte forordnings artikel 19 vurderet genopretnings- og resiliensplanens relevans, effektivitet, virkningsfuldhed og sammenhæng i overensstemmelse med vurderingsretningslinjerne i bilag V. Den 13. juli 2021 vedtog Rådet en gennemførelsesafgørelse om godkendelse af vurderingen af Italiens genopretnings- og resiliensplan ([6]), som blev ændret den 8. december 2023 i henhold til artikel 18, stk. 2, for at ajourføre det maksimale finansielle bidrag til den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte samt for at tilføje kapitlet om REPowerEU ([7]). Tilrådighedsstillelsen af trancher er betinget af, at Kommissionen i overensstemmelse med artikel 24, stk. 5, har vedtaget en afgørelse om, at Italien på tilfredsstillende vis har opfyldt de relevante milepæle og mål, der er anført i Rådets gennemførelsesafgørelse. En tilfredsstillende opfyldelse forudsætter, at opfyldelsen af forudgående milepæle og mål for den samme reform eller investering ikke er blevet tilbagerullet.

(5) Den 21. januar 2025 vedtog Rådet på grundlag af en henstilling fra Kommissionen en henstilling om godkendelse af Italiens nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag ([8]). Planen blev forelagt i overensstemmelse med artikel 11 og artikel 36, stk. 1, litra a), i forordning (EU) 2024/1263, dækker perioden 2025-2029 og fremlægger en finanspolitisk tilpasning over syv år.

(6) Den 26. november 2024 vedtog Kommissionen en udtalelse om Italiens udkast til budgetplan for 2025. Samme dag vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 rapporten om varslingsmekanismen 2025, hvori Italien blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilken der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Kommissionen vedtog også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet samt et forslag til den fælles rapport om beskæftigelsen 2025, hvori gennemførelsen af beskæftigelsesretningslinjerne og principperne i den europæiske søjle for sociale rettigheder analyseres. Rådet vedtog henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet den 13. maj 2025 ([9]) og den fælles rapport om beskæftigelsen den 10. marts 2025.

(7) Den 29. januar 2025 offentliggjorde Kommissionen konkurrenceevnekompasset, som udgør en strategisk ramme med henblik på at styrke EU's globale konkurrenceevne i de næste fem år. Kompasset indeholder tre omstillingsforudsætninger for bæredygtig økonomisk vækst: i) innovation, ii) dekarbonisering og konkurrenceevne

([4]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/435 af 27. februar 2023 om ændring af forordning (EU) 2021/241 for så vidt angår kapitler om REPowerEU i genopretnings- og resiliensplaner og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 og (EU) 2021/1755 og direktiv 2003/87/EF (EUT L 63 af 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Rådets gennemførelsesafgørelse af 13. juli 2021 om godkendelse af vurderingen af Italiens genopretnings- og resiliensplan (ST 10160/2021).

([7]) Rådets gennemførelsesafgørelse af 8. december 2023 om ændring af gennemførelsesafgørelsen af 13. juli 2021 om godkendelse af vurderingen af Italiens genopretnings- og resiliensplan (ST 16051/2023).

([8]) Rådets henstilling af 21. januar 2025 om godkendelse af Italiens nationale mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag (EUT C, C/2025/651, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/651/oj).

([9]) Rådets henstilling af 13. maj 2025 om den økonomiske politik i euroområdet (EUT C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

og iii) sikkerhed. For at mindske innovationskløften vil EU fremme den industrielle innovation, støtte vækst i opstartsvirksomheder gennem initiativer såsom opstarts- og opskaleringsstrategien for EU og fremme anvendelsen af avancerede teknologier som f.eks. kunstig intelligens og kvantecomputing. For at skabe en grønnere økonomi har Kommissionen præsenteret en omfattende handlingsplan for energi til overkommelige priser og en aftale om ren industri, som skal sikre, at omstillingen til ren energi forbliver omkostningseffektiv og konkurrencevenlig — særligt for energiintensive sektorer — og er en drivkraft for vækst. Unionen er fast besluttet på at styrke sine globale handelspartnerskaber, diversificere sine forsyningskæder og sikre adgang til kritiske råstoffer og rene energikilder for at mindske afhængighedsforholdene og øge sikkerheden. Disse prioriteter understøttes af horisontale katalysatorer, som består i reguleringsmæssig forenkling, uddybning af det indre marked, finansiering af konkurrenceevne, en opsparings- og investeringsunion, fremme af færdigheder og kvalitetsjob samt bedre koordinering af EU-politikker. Konkurrenceevnekompasset er afstemt med det europæiske semester, hvilket sikrer, at medlemsstaternes økonomiske politikker stemmer overens med Kommissionens strategiske målsætninger, og at der således skabes en fælles tilgang til økonomisk styring, der fremmer bæredygtig vækst, innovation og modstandsdygtighed i hele Unionen.

(8) I 2025 forløber det europæiske semester for samordning af de økonomiske politikker fortsat sideløbende med gennemførelsen af genopretnings- og resiliensfaciliteten. Fuld gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanerne er fortsat vigtig for opfyldelsen af de politiske prioriteter under det europæiske semester, idet planerne bidrager effektivt til at håndtere alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger, som er udstedt i de senere år. Disse landespecifikke henstillinger er fortsat lige relevante for vurderingen af de ændrede genopretnings- og resiliensplaner i overensstemmelse med artikel 21 i forordning (EU) 2021/241.

(9) De landespecifikke henstillinger for 2025 dækker centrale økonomipolitiske udfordringer, som ikke håndteres i tilstrækkelig grad gennem de foranstaltninger, der indgår i genopretnings- og resiliensplanerne, idet der tages hensyn til relevante udfordringer identificeret i de landespecifikke henstillinger fra 2019-2024.

(10) Den 4. juni 2025 offentliggjorde Kommissionen landerapporten for Italien 2025. Heri foretages der en vurdering af Italiens fremskridt med efterlevelsen af de relevante landespecifikke henstillinger, og der gøres status over Italiens gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen. På grundlag af denne analyse udpeges i landerapporten de mest presserende udfordringer, som Italien står over for. Rapporten indeholder også en vurdering af Italiens fremskridt med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og opfyldelsen af Unionens overordnede mål for 2030 vedrørende beskæftigelse, færdigheder og bekæmpelse af fattigdom og social udstødelse samt af fremskridtene med gennemførelsen af De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling.

(11) Kommissionen har foretaget en dybdegående undersøgelse for Italien i henhold til artikel 5 i forordning (EU) nr. 1176/2011. De væsentligste resultater af Kommissionens undersøgelse af de makroøkonomiske sårbarheder i Italien med henblik på nævnte forordning blev offentliggjort den 13. maj 2025 ([10]). Den 4. juni 2025 konkluderede Kommissionen, at Italien er berørt af makroøkonomiske ubalancer. Der er navnlig fortsat sårbarheder i forbindelse med høj offentlig gæld og svag produktivitetsvækst, som har grænseoverskridende relevans. I 2024 lå den offentlige gældskvote over niveauet før pandemien og steg, og dermed blev den ellers nedadgående tendens, som kunne konstateres i perioden efter 2020, vendt, selv om underskuddet faldt, og der blev opnået et primært overskud, i takt med at den høje nominelle BNP-vækst faldt markant, og gældsforøgende stock-flow-justeringer blev betydelige på grund af den forsinkede indvirkning på den kontante låntagning af skattefradragene til boligrenoveringer fra tidligere år. Arbejdsmarkedsindikatorerne er fortsat blevet bedre. Italienske banker har styrket kvaliteten af deres aktiver og deres rentabilitet betydeligt; deres eksponering for risici forbundet med statslige låntagere og beholdningen af statsgaranterede lån er aftaget noget, men er fortsat betydelig. Nogle politikker har allerede adresseret de konstaterede sårbarheder, men en fortsat og effektiv gennemførelse af reformer og investeringer, navnlig dem i genopretnings- og resiliensplanen og den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag, kombineret med en forsigtig finanspolitisk kurs er fortsat afgørende. En fuldstændig gennemførelse af foranstaltningerne i Italiens mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag er afgørende for at sikre, at den høje offentlige gældskvote ikke stiger yderligere på mellemlang sigt. Der er blevet gennemført flere politikker for at fremme finanspolitisk holdbarhed, f.eks. en forbedring af den årlige udgiftsoversigt, bekæmpelse af skatteunddragelse, en permanent reduktion af skattekilen og en revision af skatteudgifterne. Reformerne førte også til betydelige fremskridt inden for insolvensreglerne og markedet for misligholdte lån. Rammeloven (opskaleringsretsakten) er blevet vedtaget for at støtte udviklingen af risikovillig kapital og fremme inddragelsen af institutionelle investorer. Foranstaltningerne i genopretnings- og resiliensplanen understøtter produktivitetsgevinster og bidrager til yderligere at udnytte Italiens arbejdskraftpotentiale, hvilket vil lette nedbringelsen af den offentlige gæld. En effektiv gennemførelse af disse foranstaltninger er afgørende.

([10]) Europa-Kommissionen (2025), In-Depth Review 2025 — Italy, EUROPEAN ECONOMY, Institutional Paper 310.

Vurdering af den årlige statusrapport

(12) Den 21. januar 2025 rettede Rådet en henstilling til Italien med følgende maksimale vækstrater i nettoudgifterne: 1,3 % i 2025, 1,6 % i 2026, 1,9 % i 2027, 1,7 % i 2028 og 1,5 % i 2029, hvilket svarer til maksimale kumulerede vækstrater — beregnet med 2023 som basisår — på - 0,7 % i 2025, 0,9 % i 2026, 2,8 % i 2027, 4,6 % i 2028 og 6,2 % i 2029. I 2025-2026 stemmer disse maksimale vækstrater i nettoudgifterne overens med den korrigerende kurs i overensstemmelse med artikel 3, stk. 4, i Rådets forordning (EF) nr. 1467/97 ([11]) som henstillet af Rådet den 21. januar 2025 med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stor underskud til ophør ([12]). Den 30. april 2025 forelagde Italien sin årlige statusrapport ([13]) om de foranstaltninger, der er truffet som reaktion på Rådets henstilling af 21. januar 2025 med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort underskud til ophør, gennemførelsen af det sæt reformer og investeringer, der ligger til grund for forlængelsen af tilpasningsperioden samt gennemførelsen af reformer og investeringer som reaktion på de vigtigste udfordringer, der er identificeret inden for rammerne af de landespecifikke henstillinger under det europæiske semester. Den årlige statusrapport afspejler også Italiens halvårlige rapportering om de fremskridt, der er gjort med opfyldelsen af Italiens genopretnings- og resiliensplan, jf. artikel 27 i forordning (EU) 2021/241.

(13) Ruslands angrebskrig mod Ukraine og dens følgevirkninger udgør en eksistentiel udfordring for Den Europæiske Union. Kommissionen har anbefalet en koordineret aktivering af stabilitets- og vækstpagtens nationale undtagelsesklausul for at støtte EU's bestræbelser på at sikre en hurtig og betydelig forøgelse af forsvarsudgifterne, og Det Europæiske Råd bifaldt forslaget på sit møde den 6. marts 2025.

(14) Ifølge data valideret af Eurostat ([14]) faldt Italiens offentlige underskud fra 7,2 % af BNP i 2023 til 3,4 % i 2024, mens den offentlige gæld steg fra 134,6 % af BNP ved udgangen af 2023 til 135,3 % ved udgangen af 2024. Ifølge Kommissionens beregninger svarer denne udvikling til en vækstrate i nettoudgifterne på - 2,2 % i 2024. Ifølge den årlige statusrapport 2025 anslår Italien, at væksten i nettoudgifter udgjorde - 2,1 % i 2024. Ifølge Kommissionens estimater var den finanspolitiske kurs ([15]), som omfatter både nationalt finansierede og EU-finansierede udgifter, kontraktiv med 3,2 % af BNP i 2024.

(15) Ifølge den årlige statusrapport forventes der i det makroøkonomiske scenario, der ligger til grund for Italiens budgetfremskrivninger, en realvækst i BNP på 0,6 % i 2025 og 0,8 % i 2026, mens HICP-inflationen ventes at ligge på 2,1 % i 2025 og 1,9 % i 2026. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes det reale BNP at stige med 0,7 % i 2025 og 0,9 % i 2026, mens HICP-inflationen ventes at ligge på 1,8 % i 2025 og 1,5 % i 2026.

(16) Ifølge den årlige statusrapport ventes det offentlige underskud at falde til 3,3 % af BNP i 2025, mens den offentlige gældskvote ventes at stige til 136,6 % ved udgangen af 2025. Denne udvikling svarer til en vækst i nettoudgifterne på 1,3 % i 2025. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 forventes der et offentligt underskud på 3,3 % af BNP i 2025. Faldet i underskuddet i 2025 afspejler hovedsagelig en stigning i det primære overskud (til 0,6 % af BNP fra 0,4 % i 2024) og uændrede renteudgifter som andel af BNP. Stigningen i det primære overskud skyldes især en kraftig vækst i indtægterne, som fortsat nyder godt af de positive resultater på arbejdsmarkedet, og som mere end opvejer den permanente nedsættelse af skattekilen på arbejde og stigningen i investeringsudgifterne. Ifølge Kommissionens beregninger svarer dette til en vækst i nettoudgifterne på 1,2 % i 2025. Ifølge Kommissionens estimater forventes den finanspolitiske kurs, som omfatter både nationalt finansierede og EU-finansierede udgifter, at være stort set neutral i 2025. Den offentlige gældskvote ventes at stige til 136,7 % ved udgangen af 2025. Stigningen i gældskvoten i 2025 afspejler hovedsagelig betydelige lånebehov i forbindelse med den forsinkede virkning af skattefradragene for renovering af boliger, der påvirkede tidligere års underskud.

([11]) Rådets forordning (EF) nr. 1467/97 af 7. juli 1997 om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud (EUT L 209 af 2.8.1997, s. 6).

([12]) Rådets henstilling med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort underskud i Italien til ophør, ST 5035/2025.

([13]) De årlige statusrapporter 2025 findes på: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([14]) Eurostat — euroindikatorer, 22.4.2025.

([15]) Den finanspolitiske kurs bestemmes ud fra den årlige ændring i den underliggende offentlige budgetstilling. Den bruges til at bedømme den økonomiske impuls fra finanspolitiske tiltag, både dem, der finansieres nationalt, og dem, der finansieres over EU-budgettet. Den finanspolitiske kurs måles som forskellen mellem i) den potentielle vækst på mellemlang sigt og ii) ændringen i de primære udgifter ekskl. diskretionære foranstaltninger på indtægtssiden og inkl. udgifter finansieret med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-fonde.

(17) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 forventes der at blive finansieret offentlige udgifter med ikketilbagebetalingspligtig støtte (tilskud) fra genopretnings- og resiliensfaciliteten svarende til 0,6 % af BNP i 2025 sammenlignet med 0,2 % af BNP i 2024. De udgifter, der finansieres med ikketilbagebetalingspligtig støtte fra genopretnings- og resiliensfaciliteten, vil muliggøre investeringer af høj kvalitet og produktivitetsfremmende reformer uden direkte indvirkning på Italiens offentlige saldo og offentlige gæld.

(18) Italiens offentlige forsvarsudgifter udgjorde 1,4 % af BNP i 2021 og 1,2 % i både 2022 og 2023 ([16]). Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes forsvarsudgifterne at udgøre 1,3 % af BNP i både 2024 og 2025. Dette svarer til et fald på 0,1 procentpoint af BNP i forhold til 2021.

(19) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes nettoudgifterne i Italien at stige med 1,2 % i 2025 og falde med 1,0 % i 2024 og 2025 samlet set. Ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 ventes væksten i nettoudgifter i Italien i 2025 at ligge under den anbefalede maksimale vækstrate som fastsat i henhold til den korrigerende kurs, både årligt og for 2024 og 2025 samlet set. Proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud over for Italien suspenderes derfor.

(20) Ifølge den årlige statusrapport ventes det offentlige underskud at falde til 2,8 % af BNP i 2026, mens den offentlige gældskvote ventes at stige til 137,6 % ved udgangen af 2026. Ifølge den årlige statusrapport ventes det offentlige underskud at falde til 2,6 % af BNP i 2027. Samtidig ventes den offentlige gældskvote at falde til 137,4 % i 2027. På grundlag af de politiske foranstaltninger, der var kendt på skæringsdatoen for prognosen, forventes der ifølge Kommissionens forårsprognose 2025 et offentligt underskud på 2,9 % af BNP i 2026. Faldet i det offentlige underskud i 2026 afspejler en yderligere stigning i det primære overskud (til 1,1 % af BNP), hovedsagelig som følge af en reduktion af investeringssubsidier, der delvis opvejes af en marginal stigning i renteudgifterne. Denne udvikling svarer til en vækst i nettoudgifterne på 1,5 % i 2026. Ifølge Kommissionens estimater forventes den finanspolitiske kurs, som omfatter både nationalt finansierede og EU-finansierede udgifter, at være stort set neutral i 2026. Den offentlige gældskvote ventes ifølge Kommissionen at stige til 138,2 % ved udgangen af 2026. Stigningen i gældskvoten i 2026 afspejler hovedsagelig den forsinkede virkning af skattefradragene for renovering af boliger.

(21) I henstillingen om godkendelse af Italiens mellemfristede plan præciseres det sæt reformer og investeringer, der ligger til grund for forlængelsen af tilpasningsperioden, sammen med en tidsplan for gennemførelsen heraf. De omfatter eksisterende og intensiverede foranstaltninger fra genopretnings- og resiliensplanen samt yderligere reformer og investeringer på områderne for civilret, beskatning, herunder overholdelse af skattereglerne og skatteunddragelse, erhvervsklima, offentlig forvaltning, børnepasning og effektivitet i de offentlige udgifter og rationalisering af statsejede virksomheder. Under hensyntagen til de oplysninger, som Italien har fremlagt i sin årlige statusrapport, finder Kommissionen, at de reformer og investeringer, der ligger til grund for en forlængelse, og som skulle have været gennemført senest den 30. april, er blevet gennemført eller i øjeblikket er ved at blive vurderet i forbindelse med en betalingsanmodning under genopretnings- og resiliensfaciliteten.

Vigtigste politiske udfordringer

(22) Italien er en af de medlemsstater, der har den ældste befolkning og den laveste fødselsrate, og hvor alderen på førstegangsfødende kvinder ligger over gennemsnittet. Nettoindvandringen er fortsat positiv, men den opvejer ikke længere den lave fødselsrate. Andelen af personer i den arbejdsdygtige alder er derfor faldende, hvilket hæmmer den potentielle vækst. God styring af lovlige migrationsveje kan modvirke den demografiske tilbagegang, navnlig på kort og mellemlang sigt. I de kommende år forventes et betydeligt finanspolitisk pres at lægge en dæmper på de offentlige finanser, herunder stigende omkostninger som følge af den demografiske udvikling. Mere specifikt er de offentlige udgifter i Italien skævvredet i retning af social beskyttelse (i 2024: 20,3 % af BNP og 43,6 % af de primære udgifter), hvilket er vanskeligt at opretholde i lyset af det demografiske pres. Desuden er Italiens pensionsudgifter blandt de højeste i EU, hvilket gør det mere udfordrende at begrænse de offentlige udgifter. Selv om den fulde gennemførelse af pensionsreformen fra 2011 gradvist vil mindske byrden, forventes den stadig at stige på mellemlang sigt på grund af den demografiske udvikling og virkningen af førtidspensionsordningerne. Der er behov for en samordnet indsats for at forbedre effektiviteten og virkningsgraden af de offentlige udgifter på grundlag af de foranstaltninger, som Italien har planlagt i sin mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag.

([16]) Eurostat, offentlige udgifter opdelt efter formålsklassifikationen for offentlig forvaltning og service (COFOG). På grund af metodologiske forskelle mellem COFOG- og NATO-definitionerne kan udgifter baseret på COFOG-definitionen afvige fra de udgifter, der er baseret på NATO-definitionen.

(23) Italiens skatteindtægter målt på BNP er forholdsvis høje sammenlignet med tilsvarende medlemsstater, og det største bidrag kommer fra beskatning af arbejde. Skattekilen på arbejde ligger fortsat betydeligt over EU-gennemsnittet, på trods af de vedtagne foranstaltninger. Særlige ordninger og den brede vifte af skatteudgifter, herunder moms, gør skattesystemet meget komplekst og udhuler skattegrundlaget, hvilket medfører et betydeligt indtægtstab. Hvis den nuværende høje skattebyrde på arbejde flyttes til andre underudnyttede indtægtskilder, som er mindre skadelige for væksten, vil det bidrage til at øge Italiens økonomiske potentiale. Desuden er energiafgifter ikke udformet med henblik på at fremme overgangen til rene teknologier. Endelig er skatteunddragelsen fortsat høj, selv om de ambitiøse modforanstaltninger, der er truffet i de seneste år, herunder inden for rammerne af genopretnings- og resiliensplanen, bærer frugt. Samtidig risikerer de seneste tiltag, der svarer til skatteamnesti, at virke mod hensigten, når det gælder overholdelse af skattereglerne, mens systemet med forudgående aftaler mellem administrationen og små virksomheder om deres skatteforpligtelser bør overvåges nøje. Matrikelværdierne stemmer endnu ikke overens med de gældende markedsværdier, da de endnu ikke er blevet fuldstændigt og omfattende ajourført. Den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag løser delvis dette problem med ajourføringen af matrikelregistre for visse ejendomme som et første skridt i en bredere reform af boligrelaterede politikker.

(24) I overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, litra b), i forordning (EU) 2021/241 og med kriterium 2.2 i bilag V til samme forordning indeholder genopretnings- og resiliensplanen et omfattende sæt gensidigt forstærkende reformer og investeringer, som skal gennemføres senest i 2026. Disse forventes at bidrage effektivt til at håndtere alle eller en betydelig del af de udfordringer, der er identificeret i de relevante landespecifikke henstillinger. Det er afgørende at afslutte den effektive gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen inden for denne stramme tidshorisont for at styrke Italiens langsigtede konkurrenceevne gennem den grønne og den digitale omstilling og samtidig sikre social retfærdighed. Kommissionens meddelelse NextGenerationEU — Frem mod 2026, der blev vedtaget den 4. juni 2025, præciserer den gældende tidsplan for facilitetens afslutning og indeholder en vejledning til medlemsstaterne om, hvordan de kan maksimere gennemførelsen senest den 31. august 2026, herunder om, hvordan de yderligere kan strømline deres genopretnings- og resiliensplaner, fastsætter, hvilke vigtigste muligheder der skal overvejes, når de revideres, og understreger betydningen af omhyggelig fælles planlægning forud for indgivelsen af de sidste betalingsanmodninger i 2026. Italien har allerede gjort fremskridt med gennemførelsen af reformerne og investeringerne i sin genopretnings- og resiliensplan, hvor 63 % af tildelingen er blevet udbetalt. For at opfylde tilsagnene i genopretnings- og resiliensplanen senest i august 2026 er det vigtigt, at Italien intensiverer gennemførelsen af reformer og investeringer ved at sætte ind over for relevante udfordringer. Italien ville drage fordel af at styrke den administrative kapacitet, navnlig på lokalt plan, og opdage og afhjælpe potentielle forsinkelser rettidigt. Det er fortsat afgørende, at lokale og regionale myndigheder, arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet og andre relevante interessenter inddrages systematisk for at sikre et bredt ejerskab til og således en vellykket gennemførelse af genopretnings- og resiliensplanen.

(25) Tempoet i gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken i Italien, som omfatter støtte fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), Fonden for Retfærdig Omstilling (FRO) og Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+), er taget til. Det er vigtigt at fortsætte bestræbelserne på at sikre en hurtig gennemførelse af disse programmer og samtidig opnå de størst mulige konkrete resultater. Italien har allerede truffet foranstaltninger inden for rammerne af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken for at styrke konkurrenceevne og vækst og samtidig styrke den sociale samhørighed. Samtidig står Italien fortsat over for udfordringer, herunder udfordringer, der vedrører forbedring af konkurrenceevnen i forbindelse med den industrielle omstilling, fremskyndelse af energiomstillingen, øget vandresiliens, især i de sydlige regioner, og boliger, især i storbyer og byer med en stor turist- og studenterbefolkning. Desuden står landet over for udfordringer med at forbedre arbejdsstyrkens færdigheder for at imødekomme virksomhedernes skiftende behov, herunder øget deltagelse i voksenuddannelse og fremme af inklusion af underrepræsenterede grupper på arbejdsmarkedet såsom kvinder, unge og personer med migrantbaggrund. I henhold til artikel 18 i Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EU) 2021/1060 ([17]) skal Italien — som led i midtvejsgennemgangen af fondene under samhørighedspolitikken — gennemgå hvert enkelt program under hensyntagen til bl.a. de udfordringer, der er identificeret i de landespecifikke henstillinger fra 2024. Ved de forslag fra Kommissionen, som blev vedtaget den 1. april 2025 ([18]), blev fristen for indgivelse af vurderingen — for hvert program — af resultatet af midtvejsgennemgangen forlænget til efter den 31. marts 2025. Forslagene skaber desuden større fleksibilitet med hensyn til at bidrage til at fremskynde programgennemførelsen og øge incitamenterne for medlemsstaterne til at afsætte midler fra samhørighedspolitikken til fem af Unionens prioriterede strategiske områder, nemlig konkurrenceevne inden for strategiske teknologier,

([17]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1060 af 24. juni 2021 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden, Fonden for Retfærdig Omstilling og Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl-, Migrations- og Integrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for finansiel støtte til grænseforvaltning og visumpolitik (EUT L 231 af 30.6.2021, s. 159).

([18]) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2021/1058 og (EU) 2021/1056 for så vidt angår særlige foranstaltninger til at adressere strategiske udfordringer i forbindelse med midtvejsgennemgangen (COM(2025) 123 final).

forsvar, boliger, vandresiliens og energiomstilling, og til investeringer i færdigheder i prioriterede sektorer, samtidig med at der fortsat fokuseres på personer i de mest sårbare situationer i ESF+-programmer.

(26) Platformen for strategiske teknologier for Europa (STEP) giver mulighed for at investere inden for en central strategisk EU-prioritet ved at styrke EU's konkurrenceevne. STEP kanaliseres gennem 11 eksisterende EU-fonde. Medlemsstaterne kan også bidrage til InvestEU-programmet, som støtter investeringer i prioriterede områder. Italien kan udnytte disse initiativer bedst muligt til at støtte udviklingen eller fremstillingen af kritiske teknologier, herunder rene og ressourceeffektive teknologier.

(27) Foruden de økonomiske og sociale udfordringer, som genopretnings- og resiliensplanen og andre EU-fonde er rettet mod, bør Italien effektivt håndtere de resterende udfordringer i forbindelse med forskning og innovation, energi, klimatilpasning, industripolitik og konkurrence, arbejdsmarked, uddannelse og erhvervsuddannelse samt retsvæsen og offentlig forvaltning.

(28) På trods af investeringer inden for rammerne af genopretnings- og resiliensplanen og den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag hæmmes Italiens innovations- og vækstpotentiale af begrænsede FoU-investeringer fra både den private og den offentlige sektor. I 2023 udgjorde erhvervslivets udgifter til forskning og udvikling kun 0,76 % af BNP, hvilket er et godt stykke under EU-gennemsnittet på 1,49 %. Italiens incitamentsramme for forskning og udvikling er mindre omfattende og generøs end i de andre EU-lande og vil drage fordel af en mere strategisk tildeling af eksisterende ressourcer til innovation og offentlig-privat samarbejde. Genopretnings- og resiliensplanen omfatter flere initiativer til støtte for samarbejdet mellem virksomheder og den akademiske verden, som imidlertid fortsat vil drage fordel af mindre fragmentering og sammenhængende national forvaltning. Indkøb af innovationsløsninger ([19]) kan også spille en vigtig rolle med hensyn til at øge efterspørgslen efter innovation. For at være effektivt vil det kræve en national handlingsplan til støtte for en øget anvendelse af dette værktøj, herunder bindende udgiftsmål, hvor det er relevant. Italiens innovationskapacitet er begrænset af strukturelle faktorer, navnlig virksomhedernes størrelse. Små virksomheder (med under 20 ansatte) genererer 32,5 % af den samlede omsætning (EU-gennemsnit: 22,9 %), mens store virksomheder (med 250 ansatte eller derover) — som har flere stordriftsfordele, højere FoU-investeringer og lettere adgang til finansiering — kun udgør 37,5 % (EU-gennemsnit: 51,1 %). Fremme af opskalering af nystartede virksomheder og aggregering af små og mellemstore virksomheder (SMV'er) vil bidrage til at øge investeringerne i forskning og innovation og øge produktiviteten. Italiens kapitalmarkeder bør udvikles yderligere med henblik på at øge antallet af nye børsnoteringer på det primære børsmarked.

Dette vil give indenlandske virksomheder flere konsolideringsmuligheder og bedre adgang til de italienske husholdningers formuer, der ligger over gennemsnittet. Adgangen til finansiering uden for banksektoren er begrænset for innovative virksomheder, da det indenlandske venture- og vækstkapitalmarked stadig er underudviklet, selv om det dog er i vækst. Foranstaltninger i genopretnings- og resiliensplanen, der yder yderligere offentlig støtte til venturekapital og udformer en ramme for at tiltrække institutionelle investorer, er et første skridt til at overvinde sådanne begrænsninger. Ikke desto mindre begrænser de relativt mindre udviklede kapitalmarkeder exitmulighederne for private equity- og venturekapitalinvestorer, hvilket yderligere forværrer manglen på finansieringskilder til innovation, som er et centralt element i en forbedret konkurrenceevne. Fremme af innovative virksomheders adgang til anden finansiering end bankfinansiering kræver yderligere tiltag for at støtte børsintroduktioner og udvikle et dynamisk økosystem for venture- og vækstkapital. Dette omfatter stimulering af indenlandske institutionelle investorers og store selskabers deltagelse på både børsnoterede og unoterede aktiemarkeder. Endelig er Italiens forsknings- og universitetssystem afgørende for innovation, men står over for betydelige udfordringer. Finansieringen af postsekundære og videregående uddannelser er steget i de seneste to år, hvis man også medregner det store antal ressourcer, der er afsat til infrastrukturinterventioner. Nationale konkurrenceprægede indkaldelser af projekter er blevet afholdt med mere regelmæssige mellemrum i de seneste år. Den udbredte anvendelse af kortvarige kontrakter uden fastansættelse for forskere kombineret med langsom og usikker karriereudvikling er blevet adresseret med flere igangværende strukturreformer, der fremmer både tiltrækningen og fastholdelsen af talentfulde forskere. Desuden hindrer begrænsede incitamenter for universiteter og forskere til at kommercialisere forskning innovationsresultaterne. Selv om kontorerne for teknologioverførsel er blevet bedre, er de stadig relativt små og mangler tilstrækkelige menneskelige og finansielle ressourcer til at støtte omsætningen af forskningsresultater til nye forretningsmuligheder. Deres synergier med venturekapitalinvestorer kan også forbedres.

([19]) I henhold til Kommissionens vejledning C(2018)3051 forstås ved »indkøb af innovationsløsninger« ethvert indkøb, der har et eller begge af følgende aspekter: køb af innovationsprocessen — tjenesteydelser vedrørende forskning og udvikling — med (delvise) resultater, køb af resultaterne af innovation skabt af andre. Indkøb af innovationsløsninger omfatter således både FoU-indkøb, offentlige indkøb af innovationsløsninger og offentlige indkøb, der indkøber en kombination af både FoU og de deraf følgende innovationsløsninger.

(29) Italien vil drage fordel af en national industristrategi til at styre tildelingen af offentlige ressourcer, støtte strategiske teknologier og fremme udviklingen i Syditalien. Selv om vedtagelsen af grønbogen og den strategiske plan for den særlige økonomiske zone har genstartet den offentlige debat om industriel udvikling, går vedtagelsen af flere industriplaner med forskellig styring, den manglende koordinering og eksistensen af mere end 2 000 tilskyndelsesforanstaltninger ikke i retning af en klar national vækststrategi. I den eksisterende ramme tages der ved fastlæggelsen af strategiske sektorer ikke hensyn til nye industrielle tendenser og teknologier, og manglen på en territorial dimension er en begrænsning for udviklingsstrategien for centrale industridistrikter. Dette er særlig relevant i en situation med faldende national industriproduktion og betydelige regionale forskelle, hvor Syditalien halter bagefter med hensyn til innovation og konkurrenceevne. Industristrategien vil drage fordel af en bedre koordinering med planlægningen af investeringer i infrastruktur, mens politiske foranstaltninger til fremme af uddannelse og aktive arbejdsmarkedspolitikker bør integreres i den bredere nationale industrielle vision, herunder ved at tilpasse offentlige investeringer rettet mod strategiske sektorer.

(30) I henhold til tilsagnene i genopretnings- og resiliensplanen og den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag er Italien i færd med at gennemføre en ambitiøs reform af den offentlige forvaltning, som forventes at modernisere forvaltningen af menneskelige ressourcer, forbedre leveringen af tjenesteydelser og styrke den administrative kapacitet på centralt og subnationalt plan. De vigtigste aspekter af denne reform og af tilsagnet i henhold til den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag omfatter: i) indførelse og styrkelse af den integrerede plan for organisatorisk aktivitet (PIAO), som giver et samlet billede af hver administrations personaleniveau, færdigheder og kapacitetsbehov, ii) en centraliseret digital rekrutteringsportal baseret på standardiserede faglige profiler (inPA), iii) en national platform til uddannelse og omskoling af offentligt ansatte (Syllabus) og iv) lancering af en ny digital platform (Minerva), der muliggør interoperabilitet. Opbygning af en datadrevet tilgang til personaleplanlægning baseret på integration af disse værktøjer vil yderligere gavne effektiviteten i den italienske offentlige forvaltning. Det vil gøre det muligt for forvaltningerne, navnlig på lokalt plan, at identificere deres specifikke kapacitetsmangler og træffe passende foranstaltninger, enten gennem rekruttering eller målrettet uddannelse. Denne tilgang kan hjælpe de centrale forvaltninger med at udforme støtteforanstaltninger, der er bedre skræddersyet til de enkelte forvaltningers behov, styrke koordineringen og gøre leveringen af offentlige tjenester mere effektiv.

(31) I henhold til tilsagnene i genopretnings- og resiliensplanen og den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag er Italien i færd med at gennemføre en større reform af retssystemet, som har til formål at mindske efterslæbet og sagsbehandlingstiderne i civil- og strafferetlige sager. Oprettelsen af kontorer for retssager samt digitaliseringen af retssager, som yder organisatorisk og juridisk støtte til dommere, har bidraget til at forbedre domstolenes effektivitet. Der er dog stadig udfordringer. Selv om sagsbehandlingstiden i civil- og handelsretlige sager ved domstole i første instans har været faldende siden 2020, er den fortsat blandt de længste i EU. I overensstemmelse med tilsagnet i henhold til den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag vil institutionalisering og styrkelse af kontorer for retssager og indførelse af strukturelle resultatbaserede incitamenter for domstolene bidrage til yderligere at øge systemets effektivitet.

(32) Bedre rammevilkår for konkurrence vil muliggøre en mere effektiv tildeling af ressourcer og skabe konkurrence- og produktivitetsgevinster. Større konkurrence og bedre sektorspecifik regulering vil også gavne forbrugerne. I henhold til genopretnings- og resiliensplanen har Italien gjort gode fremskridt inden for visse vigtige sektorer, herunder energi, transport og økosystemet for nystartede virksomheder, samt ved at modernisere de nationale regler for kontrol med fusioner. Reformen af lokale offentlige tjenester under genopretnings- og resiliensplanen har gjort tildelingen af kontrakter mere konkurrencedygtig, men der er behov for en yderligere indsats for at øge overvågningen af forvaltningen af tjenester og sikre levering af tjenester af høj kvalitet til alle brugere. Der er også behov for yderligere lovgivningsinitiativer for: i) detailhandel, navnlig hvad angår reglerne for åbning af butikker og gennemførelse af salgsfremstød, ii) lovregulerede erhverv, navnlig for at fjerne ikkeproportionale restriktioner, samt iii) jernbanesektoren, hvor tildelingen af regionale kontrakter og kontrakter mellem byer skal være åben for konkurrence. Endelig er der fortsat betydelige hindringer i en række andre sektorer, herunder sundhedspleje og lægemidler, ikkelineær transport og havnetjenester. Konkurrencen bør navnlig fremmes inden for: i) indkøb af farmaceutiske produkter (navnlig biosimilære produkter), ii) akkreditering (accreditamento) af private virksomheders deltagelse i det offentlige sundhedssystem, iii) levering af ikkelineære transporttjenester på lokalt plan, iv) udbud af havnekoncessioner samt v) overvågning og fremme af havnemyndighedernes finansielle uafhængighed og ansvarlighed.

(33) Italien står fortsat over for strukturelle hindringer for at fremskynde elektrificeringen af sit energisystem og øge andelen af vedvarende energi i elproduktionen på trods af landets betydelige sol- og vindpotentiale. En væsentlig hindring er fortsat kompleksiteten og fragmenteringen af tilladelsesprocedurerne, som forsinker projektgennemførelsen og hæmmer investorernes tillid. Desuden er energiprisforholdet mellem elektricitet og gas blandt de højeste i EU. De reformer, der støttes af genopretnings- og resiliensplanen, er begyndt at afhjælpe administrative flaskehalse i tilladelsesprocedurerne for vedvarende energi, men der er behov for yderligere forenkling og konsolidering af

lovgivningen vedrørende tilladelser for at fremskynde udbredelsen. Samtidig kræver integration af større andele af variable vedvarende energikilder koordinerede investeringer i elnetinfrastruktur, navnlig for at øge systemfleksibiliteten gennem ikkefossile brændstofteknologier såsom lagrings- og efterspørgselsreaktionsmekanismer (f.eks. brugstidstariffer, dynamiske prissætningsordninger, intelligente målersystemer og aggregatorers og industrielle forbrugeres deltagelse i balancemarkeder). Grænseoverskridende sammenkoblinger er også fortsat underudviklede i dele af nettet, hvilket begrænser Italiens evne til at drage fordel af regional balancering og priskonvergens. En styrkelse af nettets modstandsdygtighed og sammenkobling vil bidrage til at nå dekarboniseringsmålene ved at levere mere elektricitet fra vedvarende energikilder til sektorer, der er omfattet af forordningen om indsatsfordeling — navnlig transport og bygninger, hvilket vil bidrage til at afhjælpe manglen i forhold til ESR-målet. Det vil også bidrage til at stabilisere energipriserne og reducere spidsbelastninger i forbindelse med gasproduktion på et volatilt marked.

(34) Italiens store eksponering for klimarisici, navnlig hydrogeologiske risici, har en indvirkning på økonomien, især for SMV'er. Ikke desto mindre er forvaltningen af klimatilpasningspolitikker fragmenteret mellem flere myndigheder og organer, både på centralt og lokalt plan, og potentialet i naturbaserede løsninger udnyttes ikke fuldt ud. Desuden kræver jordtab og forringelse af jordbunden foranstaltninger til forbedring af jordbundens modstandsdygtighed for at mindske hydrogeologiske risici og virkningerne af tørke. Selv om forsikringsdækningen for klimarelaterede begivenheder desuden stadig er under udvikling, trådte et obligatorisk forsikringskrav for virksomheder i kraft fra marts 2025 og vil være fuldt ud gennemført inden årets udgang. Tab som følge af sådanne begivenheder fremhæver fortsat et stort klimaforsikringsgab, der kræver en styrkelse af den eksisterende ramme. Italien klarer sig over EU-gennemsnittet med hensyn til cirkulær økonomi. Utilstrækkelig infrastruktur til vand- og affaldshåndtering, navnlig i de sydlige regioner, har dog alvorlige konsekvenser for miljøet, der medfører betydelige omkostninger og tab af indtægter for den italienske økonomi.

(35) Segmentering af arbejdsmarkedet og svagheder i jobkvaliteten er fortsat store udfordringer i Italien, som har en faldende, men stadig relativt høj forekomst af atypiske og tidsbegrænsede kontrakter, navnlig blandt kvinder, unge og indvandrere. Strukturelt lav vækst i arbejdsproduktiviteten lægger en dæmper på lønvæksten. I løbet af det sidste årti er de nominelle lønninger steget mindre end inflationen, mens arbejdsproduktiviteten er stagneret. Som følge heraf er reallønnen faldet. En styrkelse af de kollektive overenskomstforhandlinger kan hjælpe med at skabe fleksibel og holdbar lønvækst, som afspejler virksomhedernes produktivitet og lokale forhold. I 2024 lå andelen af arbejdstagere, der er i risiko for fattigdom, over EU-gennemsnittet, både for fuldtids- og deltidsansatte. Sammen med lave lønninger bidrager den udbredte anvendelse af atypiske kontrakter også til fattigdom blandt personer i arbejde ved at reducere antallet af arbejdstimer. Omfanget af tidsubegrænsede ansættelseskontrakter stiger i Italien, men andelen af personer med tidsbegrænset ansættelse var trods et fald fra 15,7 % i 2023 til 14,4 % i 2024 fortsat blandt de højeste i EU, og overgangen fra midlertidige til faste job ligger et godt stykke under EU-gennemsnittet. Deltidsansatte og arbejdstagere med tidsbegrænset ansættelse har en højere risiko for fattigdom end både EU-gennemsnittet og fastansatte på fuld tid i Italien. Mere end 50 % af deltidskontrakterne og 10 % af de tidsbegrænsede kontrakter var ufrivillige, hvilket afspejler potentialet for at øge indtjeningen gennem stabile kontrakter og større arbejdsintensitet. Andelen af selvstændige uden ansatte blandt personer i beskæftigelse er, om end faldende, også høj sammenlignet med EU-gennemsnittet. Samlet set hæmmer lave lønninger og udbredte atypiske former for arbejde deltagelsen på arbejdsmarkedet og mindsker jobbenes tiltrækningskraft og kvalitet, og får mange unge kandidater til at emigrere for at søge bedre karriere- og lønudsigter i udlandet. Desuden er kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet i Italien fortsat lav.

Forskellen i beskæftigelsesfrekvensen mellem kvinder og mænd er en af de største i EU med 19,4 procentpoint og har ikke vist tegn på forbedring i løbet af det seneste årti. I Syditalien er forskellen oppe på 28 procentpoint. Dette afspejler også en betydelig mangel på pasnings- og plejemuligheder for børn og ældre, idet sidstnævnte er af særlig betydning i betragtning af den demografiske aldringstendens. Hvis der tages fat på disse udfordringer, vil det også bidrage til at støtte den opadgående sociale konvergens i overensstemmelse med Kommissionens landeanalyse i anden fase på grundlag af rammen for social konvergens ([20]). Der er behov for en fortsat indsats for yderligere at udvide udbuddet af økonomisk overkommelige førskoleundervisnings-, børnepasnings- og langtidsplejetjenester, der bygger på investeringer og reformer, der er gennemført under genopretnings- og resiliensfaciliteten, og tilsagnet i den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag, som er rettet mod regioner med lav dækning for at mindske de regionale forskelle og gøre børnepasning mere økonomisk overkommelig.

(36) De seneste reformer, der er vedtaget under genopretnings- og resiliensfaciliteten, har potentiale til at mindske udfordringerne i forbindelse med sort arbejde. Men problemets omfang, især inden for visse sektorer, kræver yderligere indsats. En forbedring af den rettidige udarbejdelse af granulære data om sort arbejde vil bidrage til en

([20]) SWD(2025)95 — Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF), 2025.

bedre målretning af inspektioner og den politiske reaktion. På grundlag af de foranstaltninger, der gennemføres i henhold til genopretnings- og resiliensplanen, skal sektorer som landbrug og husligt arbejde desuden målrettes med særlige interventioner, f.eks. ved at styrke håndhævelsesaktiviteterne og mindske incitamenterne til at forlade sig på irregulært arbejde. Endelig er en nøje overvågning af de foranstaltninger, der for nylig er gennemført, navnlig for de mest berørte sektorer, afgørende for at sikre, at de er effektive, og at de strukturelt tackler denne vedvarende udfordring.

(37) Yderligere investeringer i og strukturreformer af uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemerne er fortsat afgørende for at afhjælpe stagnation i produktiviteten og færdighedskløfter. Resultaterne af OECD's PISA-undersøgelse fra 2022 viser et niveau, der ligger under EU-gennemsnittet med hensyn til grundlæggende færdigheder, idet de samlede resultater viser en forbedring inden for læsning, en stabil situation inden for naturvidenskab og en forværring inden for matematik. Underpræstation er særlig udtalt blandt dårligt stillede elever og dem, der er indskrevet på erhvervsuddannelser (EUD), hvilket forværrer de sociale uligheder. Der er behov for målrettede foranstaltninger for at udstyre eleverne med tilstrækkelige grundlæggende kompetencer. Disse omfatter incitamenter for erfarne lærere til at arbejde på dårligt stillede skoler, udvidelse af fuldtidsundervisningen (tempo pieno) og udvidelse af rækkevidden af initiativer såsom sommerskoleprogrammet »Piano Estate«. Desuden kan fremme af innovative undervisningsmetoder med fokus på naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed og matematik (STEM) og forbedring af efteruddannelsen for lærere bidrage til at øge niveauet inden for grundlæggende færdigheder. Italien har den næstlaveste gennemførelsesprocent for videregående uddannelser i EU. En modernisering af læseplanerne på de videregående uddannelser, så de integrerer relevante tværgående færdigheder og arbejdsorienteret viden, kan forberede kandidaterne bedre på det hurtigt skiftende arbejdsmarked og dermed forbedre deres beskæftigelsesegnethed.

(38) Selv om den samlede andel af ledige stillinger i Italien fortsat er relativt lav med ca. 2 %, oplever sektorer som bygge- og anlægssektoren, sundhedssektoren og IKT mangel på arbejdskraft. Det er afgørende at fortsætte gennemførelsen af vellykkede foranstaltninger, der fremmes under genopretnings- og resiliensfaciliteten inden for erhvervsuddannelse, herunder højere tekniske uddannelsesinstitutioner, og tilpasse læseplanerne til arbejdsmarkedets behov, navnlig med hensyn til tværgående, grønne og digitale færdigheder, for at afhjælpe den nuværende mangel. Desuden er det afgørende at udvide arbejdsbaseret læring med fokus på kortvarig uddannelse og mikroeksamensbeviser rettet mod sektorer med høj vækst og høj efterspørgsel for at afhjælpe manglen på arbejdskraft på kort sigt.

(39) Deltagelsen i voksenuddannelse i Italien er fortsat blandt de laveste i EU og er faldende, hvilket hæmmer produktivitetsvæksten i en hurtigt aldrende arbejdsstyrke. For at imødekomme kvalifikationsbehovene på mellemlang til lang sigt og fremme uddannelsesprogrammers potentiale til at bidrage til den nationale konkurrenceevne er det vigtigt strukturelt at styrke voksenuddannelsessystemet og tilpasse uddannelsespolitikkerne til industriens prioriteter, såsom initiativerne Transizione 4.0 og Transizione 5.0, der fokuserer på at levere uddannelse i de færdigheder, som efterspørges i sektorer med høj vækst. På grundlag af en konsekvensanalyse bør vellykkede foranstaltninger under genopretnings- og resiliensfaciliteten, herunder vekseluddannelsessystemet og arbejdstagernes beskæftigelsesgaranti (»garanzia di occupabilità dei lavoratori — GOL«) inden for rammerne af aktive arbejdsmarkedspolitikker, udvides efter 2026 og gøres mere forudsigelige for arbejdsmarkedets aktører. Regionale færdighedsplaner under genopretnings- og resiliensfaciliteten bør bringes i overensstemmelse med nationale industristrategier såsom Libro Bianco for at sikre en sammenhængende kompetenceudvikling, der understøtter de økonomiske prioriteter.

(40) I betragtning af de nære indbyrdes forbindelser mellem euromedlemsstaternes økonomier og disse økonomiers kollektive bidrag til Den Økonomiske og Monetære Unions rette virkemåde henstillede Rådet i 2025, at euromedlemsstaterne træffer foranstaltninger, herunder gennem deres genopretnings- og resiliensplaner, til at efterkomme henstillingen fra 2025 om den økonomiske politik i euroområdet. For Italien bidrager henstilling 1, 2, 3, 5 og 6 til at efterkomme den første henstilling vedrørende euroområdet om konkurrenceevne, mens henstilling 1, 4 og 6 bidrager til at efterkomme den anden henstilling vedrørende euroområdet om modstandsdygtighed, og henstilling 1 bidrager til at efterkomme den tredje henstilling vedrørende euroområdet om makroøkonomisk og finansiel stabilitet i 2025-henstillingen.

(41) I lyset af Kommissionens dybdegående undersøgelse og konklusionerne om tilstedeværelsen af ubalancer afspejler henstilling 1, 3, 5 og 6 henstillinger i henhold til artikel 6 i forordning (EU) nr. 1176/2011. De politiske tiltag, der er nævnt i henstilling 1, bidrager til at håndtere sårbarheder relateret til stor offentlig gæld. De politikker, der er omhandlet i henstilling 1, 3, 5 og 6, bidrager til at håndtere sårbarheder relateret til svag produktivitetsvækst og støtter dermed væksten i potentielt BNP og bidrager dermed også til at efterkomme henstilling 1. Henstilling 1, 3, 5 og 6 bidrager til dels at rette op på ubalancer, dels at gennemføre henstillingen vedrørende euroområdet, jf. betragtning 40,

HENSTILLER, at Italien i 2025 og 2026 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. øge de samlede forsvars- og sikkerhedsudgifter og styrke det overordnede forsvarsberedskab, samtidig med at gældsholdbarheden sikres, i overensstemmelse med Det Europæiske Råds konklusioner af 6. marts 2025; overholde de maksimale vækstrater i nettoudgifterne som henstillet af Rådet den 21. januar 2025 med henblik på at bringe situationen med et uforholdsmæssigt stort underskud til ophør; gennemføre det sæt reformer og investeringer, der ligger til grund for den forlængede tilpasningsperiode, som henstillet af Rådet den 21. januar 2025 i overensstemmelse med målene for finanspolitisk holdbarhed gøre skattesystemet mere vækstfremmende ved yderligere at bekæmpe skatteunddragelse, mindske skattekilen på arbejde og de resterende skatteudgifter, herunder dem, der vedrører moms og miljøskadelige subsidier, samt ajourføre matrikelværdierne, idet der bygges på tilsagnet i den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag som led i en bredere gennemgang af boligrelaterede politikker, samtidig med at der sikres retfærdighed; øge indsatsen for at forbedre effektiviteten og virkningsgraden af de offentlige udgifter; afbøde indvirkning af aldringen på den potentielle vækst og den finanspolitiske holdbarhed, bl.a. ved yderligere at begrænse brugen af førtidspensioneringsordninger og ved at tackle demografiske udfordringer og også tiltrække og fastholde en arbejdsstyrke af høj kvalitet

2. i lyset af de gældende frister for en rettidig gennemførelse af reformer og investeringer inden for rammerne af forordning (EU) 2021/241 fremskynde gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanen, herunder REPowerEU-kapitlet; fremskynde gennemførelsen af programmerne vedrørende samhørighedspolitikken (EFRU, FRO, ESF+), idet der bygges på de muligheder, som midtvejsgennemgangen giver, hvor det er relevant; udnytte EU-instrumenterne bedst muligt, herunder mulighederne under InvestEU og platformen for strategiske teknologier for Europa, med henblik på at øge konkurrenceevnen

3. støtte innovation ved yderligere at styrke forbindelserne mellem erhvervslivet og den akademiske verden, indkøb af innovationsløsninger, venturekapital til virksomheder og muligheder for talenter; styrke universiteternes rolle inden for innovation ved at øge deres fokus på kommercialisering af forskningsresultater yderligere og ved at forbedre forskernes karriereforløb; fremme vækst og aggregering af SMV'er og nystartede virksomheder, også i lyset af tilsagnene i den mellemfristede plan for finans- og strukturpolitiske tiltag. gennemføre en industristrategi, herunder for at mindske de territoriale uligheder, ved at strømline de eksisterende politiske tiltag og tage hensyn til vigtige infrastrukturprojekter

4. øge den offentlige forvaltnings effektivitet og kapacitet yderligere og styrke den administrative kapacitet yderligere, især på lokalt plan; yderligere reducere efterslæbet og sagsbehandlingstiden i retssystemet; håndtere de resterende konkurrencebegrænsninger, herunder inden for lokale offentlige tjenester, erhvervstjenester og jernbaner

5. fremskynde elektrificeringen og optrappe indsatsen for at udbrede vedvarende energi, herunder ved at mindske fragmenteringen af reguleringen af tilladelser og investere i elnettet; håndtere klimarelaterede risici og afbøde deres økonomiske virkninger gennem mere institutionel koordinering, naturbaserede løsninger og klimaforsikringsdækning; håndtere den resterende ineffektivitet inden for vand- og affaldshåndtering ved at mindske mangler i infrastrukturen

6. fremme jobkvalitet og mindske segmenteringen af arbejdsmarkedet, også for at understøtte passende lønninger, og øge arbejdsmarkedsdeltagelsen, navnlig for underrepræsenterede grupper, herunder ved yderligere at styrke aktive arbejdsmarkedspolitikker og forbedre økonomisk overkommelig adgang til børnepasning og langtidspleje af høj kvalitet under hensyntagen til regionale forskelle; fortsætte bestræbelserne på at bekæmpe sort arbejde, navnlig i de hårdest ramte sektorer; fortsætte med at fremme postsekundær erhvervsuddannelse og uddannelse på arbejdspladsen i sektorer med høj efterspørgsel for at imødekomme kortsigtede kvalifikationsbehov, samtidig med at voksenuddannelsen styrkes ved at udvide arbejdsbaseret læring i sektorer med høj vækst; forbedre uddannelsesresultaterne med fokus på dårligt stillede studerende, herunder ved at styrke grundlæggende færdigheder.

Udfærdiget i Bruxelles, den 8. juli 2025.

På Rådets vegne

S. LOSE

Formand